

SIBENIK, 4. RUJNA 1963.
BRGJ 572 GODINA XII
Lis izlazi svake srijede • Ure-
đuje redakcijski kolegij • Glav-
ni i odgovorni urednik —
NIKOLA BEGO • Uredništvo:
Šibenik - Ul. Petra Grubišića 3
Telefon uredništva 25-62 • Ru-
kopisi se ne vraćaju

šibenskilist

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara • Izdaje
Novinsko-izdavačke poduzeće
»Stampa« Šibenik • Direktor
MARKO JURKOVIĆ • Mjese-
čna pretplata za SFRJ 100 di-
nara, za inozemstvo 200 dinara
• Tekući račun: Komunalna
banka Šibenik 435-11-8 • Tele-
fon štamparije 22-28 i 29-57

Ne zadovoljava kvalifikaciona struktura zaposlenih u šibenskoj komuni

Premda ne raspoložemo momentalnim stanjem kvalifikacione strukture zaposlenih radnika i službenika u šibenskoj komuni, ipak možemo tvrditi da ona ne zadovoljava. Naime, minimalno je zastupljena visoka i viša stručna sprema službenika, a malo je i radnika sa visokom kvalifikacijom. Tako je, na primjer, u odnosu na ukupan broj zaposlenih, broj visokokvalificiranih radnika zastupljen sa svega oko 4 posto. Istina, situacija je nešto povoljnija kod kvalificiranih radnika, ali sa stanjem polukvalificiranih i nekvalificiranih radnika uopće ne možemo biti zadovoljni, jer te dvije kategorije u odnosu na ukupan broj uposlenih čine oko 40 posto. A to je, uzimajući u obzir sve suvremeniji način proizvodnje i zadatke što stoje pred našom privredom, veoma nepovoljan podatak. Upravo takav da sili na razmišljanje.

Po kvalifikacionoj strukturi učešće žena je također nepovoljno. Jer, treba imati na umu da najveći broj zaposlenih žena raspolaze sa nižom stručnom spremom ili su pak nekvalificirane radnice. Ta činjenica nalaže da progovorimo o još jednoj, po našem mišljenju, veoma povezanoj stvari. Radi se, naime, o tome da je takva slična, zapravo još lošija situacija i kod onih žena koje čekaju na zaposlenje. Jer, uzmu li se podaci kod Zavoda za zapošljavanje radnika u Šibeniku ispada da je broj onih koji čekaju na neko radno mjesto dobrim dijelom popunjen »kvotom« nezaposlene ženske radne snage, koja u golemom prosjeku nema nikakvih kvalifikacija. A u toj činjenici i leži ona tako očigledna teškoća pri pokušaju da ih se uključi u proizvodnju.

Iako je u poslijeratnom razdoblju kvalifikaciona struktura uposlenih pokazala vidan napredak u pravcu sticanja odgovarajućih kvalifikacija, stanje uposlenih, s obzirom na kvalifikacije, još uvijek nije zadovoljavajuće. Kada o tome govorimo čini nam se da je prijeko potrebno konstatirati, da privredne organizacije ni same ne znaju koji im kadrovi trebaju. Da su radne organizacije u tom pogledu na čistu, da znaju u tačnije svoje stvarne potrebe, pa i one perspektivne, bilo bi vjerojatno moguće bez većih odugovlačenja i samo šibensko školstvo prilagoditi odgoju kadrova koji su potrebni privredi ovog industrijskog bazena. Da je tako svjedoči nam i ovogodišnja situacija u pogledu upisa završenih osmoškolaca u šibenske srednje škole, koja nije nimalo laka i koja je pred prosvjetne organe a i narodnu vlast postavila jedan uistinu kompleksan problem. No, o tome bi se moglo posebno govoriti.

S obzirom na već rečeno, čini nam se da je potrebno nešto kazati i o kadrovskim službama u šibenskim radnim organizacijama. Već smo naveli da kadrovskim službama u našim poduzećima najčešće nije jasno ni poznato sa kakvim stručnim kvalifikacijama i koji kadrovi su im potrebni ne samo za tekuće razdoblje od jedne godine, nego i perspektivno. Ovo posljednje naročito. Zašto je to tako, zašto su kadrovske službe u mnogim radnim organizacijama još uvijek nesređene? Možda se dio odgovora nalazi i u činjenici da i neki ljudi u tim službama nemaju potrebnu stručnu spremu, pa i ne mogu u potpunosti odgovoriti veoma odgovornom mjestu. Pored toga, ništa manje nije za potcenjivanje ni činjenica da se kadrovskim službama u većini poduzeća ne pridaje odgovarajuća važnost. Da je tako svjedoči i ovaj primjer. Svojevremeno je, šibensko Radničko sveučilište, u cilju unapređenja kadrovskih službi na području naše komune, organiziralo seminar. Međutim, pojedine radne organizacije su na taj seminar uputile službenike sa nepotpunom stručnom spremom, čiji je staž iznosio godinu dana i koji, dakle, po svom znanju ne mogu biti u tim službama ništa više nego evidentirari.

Podatak da u našoj privredi radi samo četiri posto visokokvalificiranih radnika tjera na razmišljanje. On nije puki podatak, on je zapravo konstantno prisutni imperativ da se što prije poduzmu određene mjere. A to je, u prvom redu zadatak privrednih organizacija šibenskog industrijskog bazena. (B)

Turističko mjesto Murter

Problemi našeg turizma

Znatan porast turističkog prometa u prvih sedam mjeseci ove godine

Turistički promet u šibenskoj komuni intenzivno raste i relativno je dostigao najveći porast u odnosu na druge primorske komune. Broj noćenja se povećao u još većem omjeru. To je znak da se naše područje u priličnoj mjeri afirmiralo. Međutim, postoje uvjeti da postignemo još veće rezultate i da u dogledno vrijeme i u apsolutnim brojkama dostignemo najprometnija turistička područja Jadrana.

U prvih sedam mjeseci ove godine promet domaćih turista veći je za 13 posto, a stranih za 47 posto u odnosu na isto razdoblje 1962. godine. Istovremeno povećan je broj noćenja domaćih gostiju za 15 posto, a stranih za 82 posto. Ukupan broj noćenja povećao se za 20 posto. U prvih sedam mjeseci ove godine ostvareno je blizu 300.000 noćenja što predstavlja rekord.

Najveći porast prometa turista i broja noćenja postigao je Primošten, koji je imao dvostruko veći promet nego prošle godine. Murter dolazi na drugo mjesto sa 50 posto povećanja, zatim Rogoznica 45 posto, Tribunj 39 posto, Prvi Luka 36 posto, Šibenik grad 28 posto, Vodice 16 posto i td.

Izuzetno je velik priliv stranih posjetilaca ne samo na našem

nom turističkom tržištu u cilju povećanja turističkog prometa. Pošto će se i ubuduće nastaviti napori u tom smislu, opravdano je očekivati da će u narednim godinama doći do još većeg priliva stranih turista i na šibenskoj rivijeri. To nas obavezuje da još intenzivnije radimo na kvalitetnijem i usklađenijem razvoju smještajnih kapaciteta i recepivnih mjera na području šibenske komune. Jedino će se tako moći da uspješno odgovori sve složenijim zadacima naše turističke privrede.

I u prometu domaćih gostiju može se ubuduće očekivati mnogo veći priliv, osobito ako se

ostvari zamisao uvođenja turističkih markica. Naime, te markice s knjižicom zamijenile bi uštedeni novac za godišnji odmor. U odnosu na uštedeni novac, markice bi imale veću nominalnu vrijednost za 15 posto. Korisnici bi markicama plaćali turističke usluge. Tako bi odmor izvan mjesta boravka mogao koristiti i onaj s najmanjim osobnim primanjima, što će, nema sumnje, pridonijeti razvijanju masovnog turističkog prometa. To je, u svakom slučaju, još jedna obaveza određenim faktorima u komuni da usklade smještaj i usluge za povećani broj domaćih posjetilaca. — 5b —

Pred Dan Ratne mornarice i pomorstva

Završene pripreme

Neposredno se nalazimo pred Danom Ratne mornarice i pomorstva Jugoslavije. Odbor za proslavu je ovih dana razmotrio dosadašnje rezultate provođenja programa proslave, a postavio je i neke konkretnije zadatke za rad pred sam Dan RM i pomorstva.

Evo nekih aktivnosti koje će se odvijati u završnom dijelu proslave.

U Domu JNA otvorena je 1. IX izložba fotografija iz života i rada pripadnika Ratne mornarice, koja će trajati do 10. IX. Pristup je slobodan. Ovih dana također treba da bude otvorena i izložba o razvoju pomorske privrede. Još nije konačno utanačeno vrijeme izložbe članova ULUH-a, koji bi izlagali svoje radove izrađene na temu »More«.

Na Poljani se već vrši prikazivanje kratkometražnih filmova kao što su: »Mornarev praznik«, »Na vez«, »Barba, sada bacite mrežu« i drugi.

Između 2—10. IX pripadnici garnizona izvršit će posjete poduzećima pomorske privrede i nekim trgovačkim brodovima. Gradanima će biti omogućeno da na sam Dan RM posjete ratne brodove koji će se nalaziti u luci. Učenicima škola posjetit će ove brodove nešto ranije.

U nedjelju, 8. IX na otvorenom prostoru u šibenskoj luci bit će javno snimanje emisije za pomorce kojom prilikom će biti izveden bogat kulturno - umjetnički program. Pristup će biti slobodan za sve građane. U slučaju slabog vremena, program će se izvesti u Domu JNA. Istog dana prije podne na Zirju će biti

otkrivena spomen-ploča. Bit će osiguran besplatan prevoz brodovima RM. Otkrivanje spomen-ploče na Zečevu predviđeno je za 15. IX. Tog dana će u luci biti organizirana jedriličarska regata na kojoj će sudjelovati klubovi »Mornar« i »Val«.

Uoči Dana RM održat će se svečana akademija na otvorenom prostoru — na usidrenim ratnim brodovima, uz slobodan pristup. U slučaju nevremena akademija će biti priređena u Domu JNA, uz pozivnice.

Pored toga, predviđeni su razgovori po školama, zatim predavanja o Ratnoj mornarici i pomorstvu, a koja još nisu održa-

na. Organizirat će se također sportski susreti, šah-turnir između garnizona i grada, drugarske večeri, te neke druge aktivnosti.

Neposredno pred Dan RM, u kasarnama i na brodovima predviđene su posebne aktivnosti u skladu sa programom.

Na sam Dan RM komandant garnizona izvršit će prijem predstavnika šibenskih pionira, omladine, poduzeća i društveno-političkih organizacija.

Dosadašnji rad na provođenju programa ove značajne proslave bio je uspješan. Uglavnom su izvršeni svi zadaci što ih je postavio Odbor za proslavu.

M. Kurilov

KREDITI ZA RAZVOJ KOMUNALNIH USLUGA

Kao što je već najavljeno, do kraja godine izvršit će se izmjene u financiranju stambene izgradnje koje će omogućiti značajan porast proizvodnje stanova, naročito u gradovima. Naime, i pored značajnih uspjeha u stambenoj oblasti, koji su zabilježeni poslije izvođenja tzv. stambene reforme 1960. godine, izgradnja u gradovima još uvijek zaostaje. Od nešto preko 100.000 stanova, koliko iznosi godišnja produkcija, svega oko 45.000 stanova podiže se u gradovima, čime ne mogu da se zadovolje potrebe do kojih dolazi zbog prirodnog priraštaja stanovništva i priliva novih građana sa sela koji dolaze u grad sa željom da se zaposle i u njemu stalno nastane.

Povećanje obima stambene izgradnje zahtijeva da se osigura paralelan razvoj komunalnih službi i usluga. Ne može se dozvoliti da se u novim, modernim stanovima javlja nestašica vode ili električne energije, da se zgrade uzdižu na neuređenom terenu, bez prilaznih puteva i ulica.

Ovo će naročito biti problem u novim naseljima koja će se graditi izvan, do sada već izgrađenog, gradskog tkiva. U ovakvim naseljima, pored stambenih zgrada bit će neophodna izgradnja kompletne komunalne mreže što će, svakako zahtijevati značajne izdatke. Ovakvi izdaci mada vjerovatno znatno manji, javit će se i prilikom rekonstrukcije izgrađenih dijelova grada.

Financiranje ovih investicija predstavljalo je do sada značajan problem. Zbog nedostatka sredstava razvoj komunalne mreže i usluga i do sada je zaostajao, odnosno bio sporiji od stambene izgradnje. Povećanje

godišnje produkcije stanova, bez odgovarajućih promjena u sistemu financiranja komunalnih službi, dovelo bi do još većeg raskoraka, koji bi kasnijih godina bilo veoma teško otkloniti.

Zato se već sada razmatraju mogućnosti za osiguranje sredstava koja bi se upotrebila za brži razvoj komunalnih službi. Zauzet je stav da ova sredstva, tj. izdaci, ni u kom slučaju ne padnu na teret budućih vlasnika ili korisnika, novih stanova, bez obzira da li su stanovi izgrađeni u starim dijelovima grada ili u novim naseljima.

Kako se predlaže, komunalnim privrednim organizacijama ova sredstva davana bi u obliku kredita a osigurali bi ih u okviru kreditnog bilansa. Komunalne privredne organizacije otplaćivale bi kredite, ostvarujući novac za anuitete kroz cijenu usluga. Na taj način opteretili bi se svi korisnici komunalnih usluga, što je, uostalom, normalno.

Da bi se osigurala kreditna

spособnost komunalnih privrednih organizacija treba svakako da se ispita nivo cijena njihovih usluga. Dosadašnje cijene u većini gradova su prilično niske i organizacije ne bi mogle da dobiju potrebne kredite.

Pitanje koliko i kada će se povećati cijene komunalnih usluga bit će veoma pažljivo proučeno i vodit će se računa o tome da se sredstva građana ne optereće nesrazmjerno velikim iznosima. Ipak, pri tome bi trebalo da odlučujuću ulogu odigra interes stanovnika za razvoj komunalnih usluga.

Naravno, postoje i druge mogućnosti — da se kreditna sposobnost komunalnih privrednih organizacija poveća sredstvima iz općinskih i gradskih fondova, ili na neki drugi način, bez neposrednog opterećivanja ličnih dohodaka građana.

Koji će od ova dva, ili više načina, biti upotrebljen, zavisit će od politike općinskih i gradskih organa. Ali, u svakom slučaju ovo pitanje se mora riješiti u neposrednoj budućnosti i osigurati tempo razvoja komunalnih usluga kakav će biti neop-

Lj. M.

Aktualnosti

Kako posluju naše radne organizacije?

U šibenskim privrednim organizacijama zabilježen je porast ukupnog prihoda. U prvom polugodištu ove godine u odnosu na isti period 1962. to povećanje iznosi 40 posto. Po granama privrede najveće povećanje bilježi industrija — 50 posto, dok je u poljoprivredi uočen pad od 17 posto. Na pad ukupnog prihoda u poljoprivredi utjecalo je slabo poslovanje Ribarskog kombinata »Kornat«, koji je, zbog slabog ulova ribe, ostvario ukupan prihod sa svega 42 posto.

U skladu s povećanim ukupnim prihodom, povećan je i neto produkt. Međutim, primjetno je, da su troškovi poslovanja rasli brže od neto produkta. Ovdje ćemo navesti samo jedan primjer, ali njih ima više. Riječ je o Tvornici elektroda i ferolegura. Ta je privredna organizacija ostvarila neto produkt sa 98 posto, dohodak sa 88 posto, a isto tako i čisti prihod, dok ostvarenje osobnih dohodaka bilježi brojku od 120 posto. Interesantan je također slučaj šibenskog »Autotransporta« koji je isplatio za 250 tisuća dinara više osobnih dohodaka, nego što je ostvaren čisti prihod.

Uskladeniju raspodjelu ukupnog prihoda nalazimo kod najvećeg kolektiva šibenskog industrijskog bazena — TLM »Boris Kidrič«. Naime, »kidričevci« su ostvarili ukupni prihod sa 167 posto, neto produkt sa 159 posto, a čisti prihod i bruto osobne dohotke sa 162 posto. Slična situacija je i kod Tvornice gline i aluminija u Lozovcu.

Interesantno je, također, promatrati raspodjelu čistog prihoda na osobne dohotke i sredstva za fondove. Naime, zapaža se da je odnos osobnih dohodaka — sredstva za fondove, u korist osobnih dohodaka. Tako je, na primjer, odnos osobnih dohodaka prema fondovima u Električnom poduzeću u prvom polugodištu prošle godine bio 65:35, a u istom periodu 1963. godine 80:20. Slična je situacija i kod Tvornice gline i aluminija u Lozovcu. U tom je kolektivu taj odnos prošle godine bio 89:11, a ove godine, u obzir uzimamo, naravno, samo prvo polugodište 99:1. U Tvornici elektroda i ferolegura u prvom polugodištu prošle godine odnos osobnih dohodaka prema fondovima bio je 54:46, a ove godine 73:27. Ili na primjer slučaj šibenske vinarije »Vinoplođ«. Tamo je odnos bio 80:20, a u prvom polugodištu 1963. nisu ostavljena nikakva sredstva za fondove. Međutim, imamo i obrnutih slučajeva. Tako je poduzeće »Sipač« prošle godine imalo odnos osobnih dohodaka prema fondovima u razmjeru 88:12, a u prvom polugodištu ove godine 75:25, kod Zanatškog poduzeća »Dane Rončević« odnos je bio u prvom polugodištu prošle godine 92:8, a u istom periodu ove godine 86:14.

Iz betinskog brodogradnje

Nestajanje jedne tradicije?

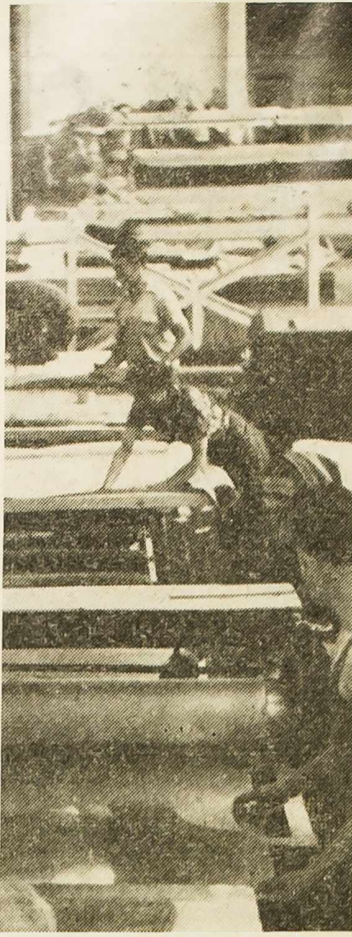
Pred nešto više od dvije godine zanatski brodogradnja u Betini nalazila se u krizi koja je bila možda najteža od postojanja tog poduzeća. Proizvodnost i radna disciplina bili su ispod zadovoljavajućeg nivoa, narudžbi nije bilo, poduzeće je svakim danom padala sve niže. I posljedica svega bilo je davanje otkaza radnicima, što je po mišljenju od nadležnih rukovodilaca bio jedini spas za organizaciju. Od sto i pedeset radnika gotovo cijela četvrtina je dobila otkaz. Betinjani i ostali stanovnici otokadnja jedne tradicije, nestajanja jedinog poduzeća na otoku Murteru, koji je stotinjak obitelji bio izvor egzistencije. Desetine osnovnoškolača bilo je zabrinuto za svoje daljnje školovanje. San o brodogradnji, stolarskom, mehaničarskom ili nekom drugom zanatu je nedostizan.

Uvidjevši svu težinu situacije, nadležni u ondašnjem Narodnom odboru općine Tijesno i kasnije u Narodnom odboru općine Šibenik intervenirali su. Stanje se počelo popravljati. Male izmjene u rukovodstvu značile su osvježanje. Bilo bi nepravdno ako ne bismo spomenuli i kolektivno, ako ne bismo spomenuli i kolektivno

zacijama došlo je do povećanje neto primanja. To povećanje kreće se od 1 do 26 posto, a ta posljednja brojka odnosi se na prosječno povećanje neto primanja u TLM »Boris Kidrič«.

Između neto isplaćenih plaća i ostvarenih bruto plaća zabilježene su veće razlike. Naime, bruto plaće ostvarene su sa 144 posto, a neto isplaćene plaće sa 116 posto. Iz tog podatka proizlazi da su gotovo sve privredne organizacije osigurale rezervu za isplatu osobnih dohodaka i u drugom polugodištu. Zabilježiti ćemo samo jedan podatak. TLM »Boris Kidrič« ostvarila je bruto plaće sa 162 posto, a isplaćene neto plaće sa svega 129 posto.

I na kraju još nešto. Kod većine privrednih organizacija odnos između najnižeg i najvišeg primanja iznosio je 1:4. Najmanji omjer bio je 1:2,4 — a najviši 1:8,6 i to u Medicinskom centru. (B)

Iz TLM »Boris Kidrič«

Prijedlozi i mišljenja

Zaboravljamo li, možda, na selo?

Više od polovice stanovnika rodno svesučenika. Doda li se šibenske komune živi na selu. Svako selo, zna se, ima svojih problema. U posljednje vrijeme naročito je mnogo učinjeno da seoski žitelj dobije pristojni život. Malo je mjesta na području šibenske komune koja nisu elektrificirana, izgrađeno je mnogo škola, po pravljaju se putovi, jednom riječju malo — pomalo nestaje te velike razlike između života u gradu i na selu. Nema sumnje da je tome dobrim dijelom doprinijela i činjenica da velik broj stanovnika šibenskih sela radi u industriji.

Međutim, s onim što smo postigli ne bi samo trebali biti zadovoljni. Jer, da se zapitamo, koliko smo postigli da naš poljoprivrednik promijeni svoja shvaćanja i navike, što smo i koliko poradili da njegova duševna klima bude malo dalje od oranice ili industrijskog stroja? Čini nam se — ne baš mnogo ne bar toliko smo trebali, željeli pa i mogli.

Recimo: kulturno - zabavnih priredbi na selu gotovo i da nema. Sve se svodi na ples ili povremenu predstava đaćkih družina ili kinopredstavu Na-

rodno svesučilišta. Doda li se tome i poneko predavanje, ali onda imaju sasvim usku tematiku, mislimo da se spisak gotovo iscrpio. A o tome, izgleda, uvijek dovoljno ne mislimo.

Doduše, netko može kao kočnicu spomenuti materijalna sredstva. Istina, njih nema mnogo. Međutim, da li je sve baš u financijskim sredstvima? Mislimo da nije. Ima kulturno - prosvjetnih institucija u gradu Šibeniku koje bi i mogle nešto uraditi da selo malo oživi, da se iskorijeni tradicija da je svako selo »bogu za ledima«. No, reklo se već, na to se dovoljno ne misli.

Onda još nešto. Izgleda da ni društveno - političke organizacije na našem selu ne misle o tome dovoljno. Trebalo bi da se i one više pokrenu, da postanu aktivnije, da se nekako angažiraju i prosvjetni radnici koji tamo žive. Vjerujemo da i na njih otpada jedan dio skrivenje. Jer, iako to ovdje nećemo nabrajati, raspoložemo podatkom da u nekim mjestima upravo zahvaljujući inertnosti prosvjetnih radnika kulturno - zabavni život obavlja mrtvilo. (B)

U komunalnoj ustanovi »Zelenila« Vlado Vasiljević je zaposlen kao sekretar. To je mlad i dinamičan čovjek, ozbiljan sugovornik. Razgovarali smo na dva kolosijeka: o poslu što stoji pred njegovom ustanovom i o njegovim ličnim preokupacijama.

Za afirmaciju mladih

Zadatak je naše ustanove održavanje zelenih površina u gradu i javnih kupališta. Na prvi pogled, nekome se može učiniti da posao koji danomice stoji pred nama i nije tako značajan. Međutim, ipak nije tako počeo je drug Vasiljević.

Znači li to, ako sam dobro razumio, da u vašem radu ima teškoća i sa strane?

Tačno. Ako pogledate naše parkove, pa i prostor na kupalištima zacijelo ćete štošta primijetiti. A mi smo svjesni da nije sve u redu. Poznata je činjenica, a neki to shvaćaju ili neće da shvate, da upravo naši građani daju »pristojan« obol svemu

nazvati sportsko ribarenje, onda mogu potvrdno odgovoriti. Jer, istinu govoreći, u trenucima kada se nalazimo »pred ulovom« za mene okolina kao da ne postoji.

Kako inače provodite slobodno vrijeme?

Mislim da ne griješim ako kažem da izbor nije velik: kino, poneki nastup za zabavnih ansambala, knjige. Recimo, volim da čitam Hemingweya, naročito njegov kratki roman »Starac i more«, kojega, eto, ovih dana čitam po treći put. Onda, da to ne zaboravim, volio sam i kazalište. Nažalost, od ove godine naš grad (prvi put poslije oslobođenja!) nema više stalnog profesionalnog an-

naši ljudi

onome što ne valja. Tako na primjer, grupe maloljetnika predstavljaju gotovo nepremostivu prepreku u našem radu. Imamo prilike vidjeti da kante za otpatke, što smo ih postavili na kupalištima, nikako ne mogu da se »primire« zbog »nestašluka« tih mladića, kojima se, nažalost, ponekad pridružuju i stariji.

Građani primjećuju da su nasadi u gradskom perivoju prilično uništeni.

Na te nasade priličan broj mladih ljudi se i ne osvrće, a za ilustraciju navest ću vam samo jedan primjer. Nema tome davno da se u našem gradu održavala priredba »Mikrofon je vaš«. To zabavno veče upriličeno je bilo na Trgu Sime Matavulja, koji je, za naše pojmove, bio lijepo uređen. Međutim, to dojučerašnje zelenilo gotovo nije više postojalo!

Da li vas u slobodnom vremenu zaokuplja neki hobi?

— Ako se hobijem može

sambla. Šteta, bez obzira na izvjesne primjedbe na dosadašnji rad teatra. No, nadam se da takvo stanje neće dugo potrajati.

Što biste imali reći na temu ljeta i vrućine?

— Možda ovo: kad će već jednom naš grad dobiti toliko potrebno ljetno kino? Onda, bez obzira na trenutnu financijsku situaciju naše komune, red bi bio da se počne ozbiljnije govoriti i o ljetnoj pozornici. Te dvije stvari Šibeniku bez sumnje nedostaju.

Mlad ste čovjek, pa možda nešto o tome...

— Pitanje je mislim dobro došlo. A bit ću kratak. Čini mi se, naime, da bi i u praksi, a ne samo na riječi, kao što se više puta radi, mladom čovjeku trebalo dati prilike za afirmaciju. I konačno neka ga se prestane gledati kroz prizmu njegove mladosti, a neka se uvažava na osnovu njegovih sposobnosti. (B)

Protiv zavirivanja u džepove

Već poodavno su u nekim kolektivima shvatili da zavirivanje u radničke džepove odudara od demokratske prakse, unutar tvorničkog kruga. I pokušavali da to na neki način riješe. Negdje su u tu svrhu uveli poznate aparate za »štih« probu. Negdje su, opet, zaključili da izlaskom pregledu treba podvrći svakog člana kolektiva, bez obzira na posao, zvanje i položaj. Bilo je i onih kolektiva koji su pokušavali da s time sasvim raskrste.

Vjerojatno nijedan kolektiv nije tako radikalno i tako demokratski pristupio potpunom ukidanju kontrole radnika na izlazu, kao što je to ovih dana TEŽ-Kroacija iz Zagreba.

Javnost je upoznata da je takav prijedlog podnio kolektiv ove tvornice. Treba reći da se o ukidanju kontrole već dugo raspravlja u toj privrednoj organizaciji i da je ideja ponikla iz želje svih članova kolektiva. Ipak će se o svemu tome najde-

mokratskiji odlučivati u društveno-političkim organizacijama i ekonomskim jedinicama.

— Mi namjeravamo ukinuti kontrolu na izlazu, jer smo duboko uvjereni da je ona u suprotnosti s radničkim upravljanjem, sa svim novim u našem kolektivu i čitavoj zajednici — kažu u TEŽ-Kroaciji.

Konačna odluka još nije donesena, ali je njen ishod lako pretpostaviti. Postupit će se isto onako kao što bi se postupalo u svakom drugom kolektivu, u kome bi taj problem bio stavljen na dnevni red.

Zašto?

Zato, jer:

— premetačina vrijeda čovjeka, proizvođača i upravljača, u najdosljednijem smislu te riječi. Njeno obavljanje (zbog rijetkih kršilaca morala), svakom radniku kao da kaže: sumnjam u tvoje poštenje;

— one rijetke otpadnike,

koji posežu za narodnom imovinom, teško je uloviti premetanjem na izlaznim vratima. Oni će i pored opipavanja, kako se praktično izvodi i mora izvoditi na brzinu, iznijeti neku materijalnu vrijednost. Pa se tako premetačina svodi na formalnost;

— mogu se primijeniti mnogi drugi efikasniji oblici kontrole u samim tvorničkim prostorijama. Uloga i položaj ekonomskih jedinica omogućuju da svaki pojedinac i svi zajedno postanu dobri čuvari općenarodne (i svoje) imovine;

— premetanje stvara suvišnu gužvu na izlazu u vrijeme kad se svakom žuri.

Inicijativa TEŽ-Kroacije i nekih drugih kolektiva za ukidanje kontrole na tvorničkom izlazu izaziva pažnju. Zaslužuje da svaki kolektiv ispita vlastitu praksu i otkloni sve što je u domeni unutrašnje kontrole — inače nužne i korisne — suvišno i uvredljivo. (»Rad«)

Omer JURETA

Aluminijski limovi za izvoz

Turistička razglednica

Turizam prodire u selo vinogradara

Pirovac je poput Betine, Pakoštana i još nekih mjesta na ovom dijelu Jadrana relativno kasno počeo da razvija najmlađu granu naše privrede — turizam. No, ne bi se moglo reći da u kratkom periodu na tom polju nije postigao i određene rezultate.

Korjenite promjene

Mjesto vinogradara i uzgajanja višanja unazad pet-šest godina po uzoru na Vodičane, i Murterane počelo je da okreće lice moru. Poljoprivreda i skromno razvijeno ribarstvo do jučer glavno vrelo prihoda stanovnika Pirovca odjednom su stavljani u drugi plan. Prioritet je dan turizmu. Uređenje mjesta, uljepšavanje plaža, pošumljavanje goleti, dotjerivanje kuća, mijenjanje primitivnih shvaćanja i običaja postali su osnovni zadaci Turističkog društva, Poljoprivredne zadruge, društveno-političkih organizacija i svakog mještana. Mjesto je počelo iz dana u dan mijenjati lice. Ono što je prije bilo normalno blisko postaje postopeno da se udaljava, nestaje...

Za nekoliko godina strpljivog rada Pirovčani su mnogo postigli. Oko tri stotine seoskih domaćinstava počelo je da priprema svoje sobe za smještaj gostiju. Već 1960. godine oko 300 ležajeva u kućnoj radinosti počelo je da se iznajmljuje gostima. Slijedeće godine »Eksplanada« je u uvali Lolić podigla svoje odmaralište. Iste godine je zabilježen rekord u broju gostiju i noćenja 45.000 noćenja za maleni Pirovac predstavljalo je više nego mnogo. Veliki korak po morskom plićaku je učinjen. Sada je trebalo zagaziti dublje. 1962. godina nije zadovoljavala, no ove sezone ponovila se slika iz 1960. i 1961. godine.

Dobar posjet

Prema evidenciji Turističkog društva, u Pirovcu je do 15. kolovoza, što u odmaralištima motelu i kućnoj radinosti lje-

tovalo oko 800 gostiju. Oni su ostvarili dosad oko 30.000 noćenja. No, to nije sve. U Turističkom društvu se nadaju da će za ovih posljednjih 15 dana kolovoza i početkom rujna u Pirovcu ljetovati oko 500 turista koji će ostvariti oko 15.000 noćenja. Znači, ukoliko se ostvare predviđanja Pirovac će ove sezone zabilježiti rekord posjeta gostiju.

Uporedo s prilivom gostiju u Pirovcu se nije mnogo napravilo u pogledu opskrbe i organiziranja zabavnog života. Naime, opskrba je još uvijek ista kao onda kada je Pirovac živio sam, bez svojih gostiju. Kada po njegovim ulicama nije bilo parkiranih automobila svakojakih registracija, kada je plaža Lolić bila rezervirana

za domaćine. Kao i mnoga manja mjesta Pirovac u toku sezone prosto »vapi« za zabavnim životom. Na tom polju, za razliku od ostalih, Pirovčani su učinili zaista malo, ili bolje kazati ništa.

Voda skuplja od vina

Ako slučajno navratite u Pirovac nemojte se iznenaditi ako vaš domaćin umjesto traženom vodom posluži »bukarom« crnog gustog vina. Tako je to u Pirovcu jer je tamo mnogo lakše doći do vina nego do vode. Gotovo svaka kuća ima u konobi i pred samu berbu grožđa po nekoliko hektolitara vina, dok vode nema ni svaka deseta. Javna česma ne radi po cijeli dan, te kada se ona otvori dugačak rep domaćica strpljivo čeka vodu. U Pirovcu voda zaista predstavlja problem. Dokle?

Omer Jureta

Sjednica Savjeta za prosvjetu Općine Drniš

Nedostaje stručnog kadra

Savjet za prosvjetu drniške općine sastao se prošlog utorka da bi proanalizirao uspjeh učenika na kraju školske 1962-63. godine i razmatrao još neka aktualna prosvjetna pitanja. Sjednici su, pored članova Savjeta, prisustvovali Jovo Mudrić, sekretar Općinskog komiteta SKH, Ivica Pamuković, predsjednik Općinskog odbora SSRN i rukovodilac škola drugog stupnja u Drnišu.

Uspjeh učenika osnovnih škola u prošloj školskoj godini prikazan u brojkama govori da je od 6883 učenika pozitivno ocijenjeno 5449, a negativno 1434, što znači da 79,17% učenika završava razred, a da ih je 20,83% upućeno na polaganje popravnih ispita ili ponavljanje razreda. Nedostatak prosvjetnog kadra i velik broj nestručno zastupljenih predmeta već godinama otežavaju normalniji rad u osnovnim školama na području drniške općine.

Sekretar Općinskog komiteta SKH Jovo Mudrić s pravom je primijetio, da u izvještaju nije bilo riječi i o radu prosvjetnih radnika, njihovim ocjenama i ukazao je na pojavu oportunitizma u prosvjetnim redovima.

Broj učesnika, kako u redovnom tako i u naknadnom natječaju, bio je malen te će onim koji su natječajem prihvaćeni i stipendistima biti vrlo teško popuniti brojna upražnjena mjesta.

Kako je područno odjeljenje Kninske gimnazije u Drnišu osamostaljeno u školu, Savjet je donio odluku da školski odbor Gimnazije u Drnišu broji 11 članova.

Otvaranje odjeljenja za tesare i zidare pri Skoli za učenike u privredi u Drnišu prepustio je Savjet na dalje rješavanje upravi škole i zainteresiranim privrednim organizacijama.

Na kraju Savjet je zaključio da predloži Općinskoj skupštini da se Odsjek za prosvjetu osamostali u stručnu službu Savjeta za prosvjetu i da se u njemu otvore 4 stalna radna mjesta. (c)

Murterska kronika

RADOVI NA CESTI TIJESNO — MURTER U ZAVRSNOJ FAZI

Još koji dan i cesta Tijesno — Murter u dužini od oko 7 kilometara bit će potpuno asfaltirana. Poduzeće za ceste iz Šibenika dosad je asfaltiralo oko 6 kilometara tog puta. Asfaltiran je dio od Tijesna do brijega Bisage i od Murtera (selo) do Kokoča. Još oko 1 kilometar saobraćajnice bit će preliven asfaltom u toku ovog tjedna.

AUTOBUSNI SAOBRAĆAJ NA RELACIJI ŠIBENIK — MURTER

Prije nekoliko dana poduzeće »Autotransport« iz Šibenika uspostavilo je autobusni saobraćaj na relaciji Šibenik — Murter i obratno. Autobus iz Murtera za Šibenik polazi u 4, 6 i 13,30 sati, a iz Šibenika za Murter u 5, 12,30 i 19 sati. Broj putnika je na ovoj pruzi velik, te »Autotransport« veoma često šalje za Murter izvanredne autobuse.

ULOVILI OKO 6000 KILOGRAMA RIBE

Posljednjih nekoliko dana murterski ribari su bili bolje sreće nego u ranijim mrakovima. U dvije noći oni su ulovili oko 6000 kilograma srđela i druge plave ribe. Inače, ulov plave ribe u Kornatima ove sezone bio je jako slab.

BROJ GOSTIJU NAGLO OPAO

Ovogodišnja turistička sezona u Murteru je pri kraju. Broj gostiju iz dana u dan je sve manji. Svakodnevno iz Murtera od-

lazi po stotinjak turista, dok ih veoma malo dolazi. U mjestu sada boravi oko 1000 turista, šta ja znatno slabije u odnosu na početak kolovoza kada je u Murteru znalo biti i do 2500 gostiju. Također smo saznali da je u Murteru od početka sezone do danas ljetovalo oko 6 tisuća turista koji su ostvarili oko 100 tisuća noćenja.

SVAKODNEVNI IZLETI U KORNATE

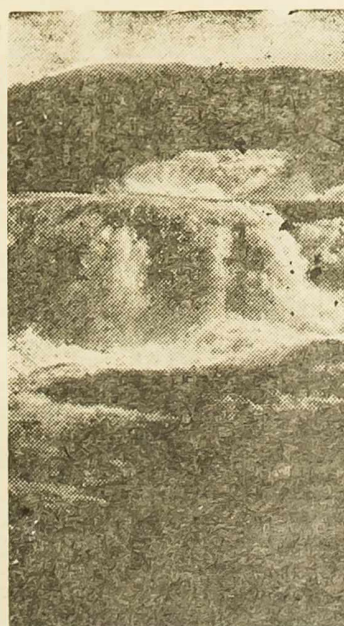
Za razliku od ranijih godina Turističko društvo Murter ove godine je posvetilo više pažnje organiziranju izleta u Kornate. Turistima je ove sezone bio svakodnevno na raspolaganju jedan brod za izlete. Prema jednoj neslužbenoj evidenciji u toku ovog ljeta više od 1000 murterskih gostiju posjetilo je atraktivni Kornatski arhipelag.

BOGAT UROD MASLINA

Murterski poljoprivrednici ove godine očekuju rekordan urod maslina. Gotovo svi maslinjaci na Modravama, Kornatima i na otoku Murtera dobro su rodili. Ukoliko ne dođe do nekih nepredviđenih teškoća, Murterani smatraju da će ove godine imati od 20 do 25 vagona ulja, što je u odnosu na neke od ranijih godina znatno više.

STOTINJAK NOVIH KUĆA

Za posljednjih pet-šest godina u Murteru je izgrađeno stotinjak novih obiteljskih stambenih kućica. Najviše ih je sagrađeno u predjelu zvanom Goričine — oko 50. Ostale su podignute na Lukama i Pod Gradinom. (OJ)

Slapovi Krke

Vitomir Gradiška

NOB 1943.

36

4. rujna:

Jake njemačke motorizirane snage krenule su z Donjeg Lapca prema jugu u tri kolone: jedna pravcem Donji Lapac — Kuk, druga Donji Lapac — Mazin, a treća Lapac — Debelo Brdo — Srb. Lijeva neprijateljska kolona kretala se glavinom snaga, a za svoje osiguranje isturna je lijevu pobocnicu u pravcu Donji Lapac — Boricevac — M. Bujanj. Ova pobocnica sukobila se s jednom četom 1. bataljona Kninske brigade na liniji Litica — Boricevac. Žestoka borba trajala je pet sati. Pod snažnim pritiskom znatno nadmoćnijih neprijateljskih snaga 1. bataljon je ostupio i glavnina njemačkih snaga je tog dana doprla do Dobrog Sela u Lici. U toj borbi Nijemci su imali 63 mrtva.

Istodobno na pravcu Donji Lapac — Mazin snage VI ličke divizije nisu mogle odoljeti snažnom pritisku Nijemaca koji su prodrli do Gračaca, a poslije podne krenuli dalje prema Otrčju. Međutim, te su se snage sukobile sa 1. i 4. bataljonom Sjeverodalmatinske grupe, koji su zadržali taj pravac. Borba je trajala nekoliko sati i naši bataljoni nisu mogli izdržati jaki pritisak neprijatelja, pa su se morali povuci. Naši su u toj akciji imali 1 mrtvog i 6 ranjenih boraca, dok su neprijateljski gubici ostali neutrdeni.

— Upadom Nijemaca u Dobro Selo iz pravca Donjeg Lapca, kao i prodorom Nijemaca prema Gračacu, iz Mazina i okolice pobjegao je sav narod i stavio se pod zaštitu 1. bataljona Kninske brigade, koji se je tada nalazio bliže Mazinu.

Drugi bataljon Kninske brigade tada je zauzeo nove obrambene položaje bliže prema Srbu, radi odbrane iz pravca Dobrog sela.

— Talijanske jedinice iz Šibenskog garnizona pretresle su teren oko Zablaca, a postavile su i noćnu zasjedu u namjeri da tu presretnu partizane, koji se tuda, prema dojavi kreću. Njihova akcija nije imala uspjeha.

— Drugi bataljon Sjeverodalmatinske grupe, koji se je kao samostalan nalazio u Primorju, izvršio je noćni napad na talijanski garnizon u Dubravcima, odakle mu je pružen jak otpor. 5. rujna:

— Njemačke motorizirane jedinice, koje su iz Gračaca krenule prema Otrčju, poslije kraće borbe s bataljonom Sjeverodalmatinske grupe stigle su do tog mjesta. U neposrednoj blizini Otrčja njima su dali otpor 3. i 4. bataljon Kninske brigade, ali ih nisu mogli zadržati.

Nijemci su od Otrčja prosljedili cestom prema Kninu. Na samom Zrmanjskom klanecu su ih dočekali 1. i 4. bataljon Sjeverodalmatinske grupe, koji su ih poslije kraće, ali vrlo oštre borbe propustili kroz klanec. Neprijatelj je imao znatne, ali neutvrđene gubitke.

— Jedna jaka njemačka motorizirana kolona upala je u zasjedu na cesti između Donjeg Lapca i Mazina, koju je tu bio postavio bataljon »Stojan Matić« iz VI ličke divizije. Nijemci su teško poraženi. Preko 150 ih je izbačeno iz stroja dok su lički partizani imali svega 3 ranjena borca.

6. rujna:

Prve njemačke motorizirane jedinice, nakon proboja kroz borbu sa jedinicama pod komandom Kninskog operativnog sektora ušle su u Knin. Zurbu kojom su njemačke snage išle prema Kninu najbolje govore o tome koliko su važnost Nijemci davali partizanskom pokretu na dalmatinskoj obali u to doba. Teške partizanske prepreke i vlastiti gubici nisu za njih ništa predstavljali kad se radio o golemom naoružanju i ratnom materijalu potućenog talijanskog okupatora u Dalmaciji, koje je u tim danima bilo na dohvat dalmatinskih partizana.

Jedan dio talijanske vojske u Kninu Nijemci su mobilizirali, a najveći dio uputili preko Bihaća u koncentracione logore u Njemačku.

S Nijemcima su u Knin došli pojedini ustaški i četnički vođe kao Pavelićev ministar Frković i četnički vođa Mane Rotković, koji je prvi pove, zao Đujića s Nijemcima. Ministar Frković stavio je Nijemcima na raspolaganje ustaško-domobranske snage u Kninu i Drnišu.

Nijemci, iz pravca Gračaca preko Otrčja, upućuju nove kontigente svoje vojske prema Kninu. U to vrijeme 3. i 4. bataljon Kninske brigade, koji su bili u Labusima (V. Popina) otišli su preko Glogova i postavili zasjedu na cesti Gračac — Otrčje.

Na tu zasjedu naišla je kolona od 30 njemačkih vozila punih vojnika. Nakon kraće borbe, partizani su se povukli, neprijatelj je prosljedio u pravcu Knina.

7. rujna:

Jake njemačke motorizirane jedinice krenule su iz Knina u nekoliko pravaca. Jedna najjača kolona prošla je prema Drnišu, druga prema Sinju, a treća prema Kistanjama i Zadru. U toku dana Nijemci su se zadržali u Drnišu, gdje su strijeljali mnoge talijanske oficire.

— Treći i četvrti bataljon Kninske brigade

nalaze se u selu Glogov gdje vrše pripreme za nove akcije protiv nadirućih njemačkih snaga. Tamo stiže i drugi bataljon te brigade u istu svrhu.

Kako su Nijemci svakodnevno kretali kolonama prema Kninu, to su navedeni bataljoni Kninske brigade krenuli preko Labusa i postavili zasjedu na cesti Gračac — Otrčje kod Jelovog vrha, dok je 1 bataljon iste brigade ostao u Glogovu radi osiguranja iz pravca Gubavčeva polja.

— Sjeverodalmatinski partizanski odred pod komandom Ante Gvardijola i komesara Milana Munižabe postavio je predvečer zasjedu na cesti Benkovac — Zadar, između Raševića i Biljana Gornjih. U sumrak su naišla 4 kamiona iz pravca Benkovca. Borci su bili jako iznenađeni kad su umjesto očekivanih talijanskih vojnika u kamionima prepoznali Nijemce. Otvorena je vatra na novog neprijatelja. Nijemci su prihvatili borbu koja je potrajala do kasno u noć. Ovaj prvi sukob partizana s Nijemcima na tlu Dalmacije koštao ih je 20 mrtvih i 2 ranjena. Naši su imali 1 mrtvog i 3 ranjena.

8. rujna:

Savezničke radio-stanice objavile su vijest da su talijanski vojni krugovi odustali od daljne borbe i da je maršal Badoglio potpisao bezuslovnu kapitulaciju Italije.

— U prijepodnevnim satima talijanski vojni sud u Šibeniku još je zasjedao na svojoj posljednjoj sjednici, na kojoj se je kao posljednji optuženik našao rođoljub Stagličić Ivan, električar iz Šibenika. On je zbog svog rođoljubivog rada osuđen na tri godine zatvora.

— U šibenski zatvor ulazi kao posljednji zatvorenik s matičnim brojem 6243 Božo Ivković, trgovac iz Bileće, s optužnim materijalima za vojni sud, koji više nije imao da mu sudu.

— Drugi bataljon Kninske brigade, koji je postavio zasjedu na cesti Gračac-Brunovo, imao je sretan dan. Oko 8 sati u zasjedu su upala dva njemačka kamiona i kolona zaprežnih kola. Neprijatelj je bio hametice potućen. Na mjestu borbe ostavio je oko 40 mrtvih vojnika i 60 konja. Naši su imali svega 1 ranjenog.

— Na vijest o kapitulaciji Italije, talijanska vojska iz graničnih garnizona u Bukovici, Radučića i Mokrog Polja pobjegla je u pravcu Kistanja i Zegara. Zatim su terenski radnici NOP-a okruženja kninskog upali u pomenuta mjesta pa su iz talijanskih napuštenih kasarni uspjeli spasiti: 18 teških mitraljeza, 28 pušaka, 40 sanduka punih dijelova za teški mitraljez, 120 granata za protukolne topove, 1923 mine za teški minobacač, 400 topovskih granata, 43000 metaka za talijansku pušku, 178 hiljada metaka za teški mitraljez, te velike količine živežnih namirnica, sanitetskog i drugog materijala.

9. rujna:

Na vijest o kapitulaciji Italije u toku noći ulazi u Šibenik prva partizanska patrola.

— Šibenski partizanski odred pod komandom Drage Zivkovića upada u Perković gdje razoružava tamošnji talijanski garnizon.

— Drugi bataljon Sjeverodalmatinske grupe i jedan bataljon Sjeverodalmatinskog odreda u frontalnom naletu zauzimlju selo Budak, uporište antikomunističke bande i Stankovce u kom je bilo sjedište antikomunističke bande i jaki talijanski garnizon. U toj akciji je zarobljen 70 bandita i 41 karabinijer. Zaplijenjeno je 70 jugoslavenskih pušaka »mauzerki«, 3 strojnice, 3 puškomitraljeza, 40 pištolja, 1 teška »Breda«, 300 ručnih bombi te velike količine municije i druge ratne opreme. Zarobljeni banditi su pripadali zloglasnoj 3. lišanskoj bandi, koja je u primorju počinila strašne zločine, pa su sutradan bili upućeni u Vodiće, radi utvrđivanja njihovih zločina.

Treći bataljon Sjeverodalmatinske grupe bio je u zasjedi na Zrmanjskom klanecu kad je iz pravca Knina naišla kolona od 60 njemačkih vozila. Razvila se teška borba, koja je potrajala sat i po i bila bi završila pobno po Nijemce da im nije stiglo pojačanje s teškim naoružanjem z pravca Gračaca. Svejedno Nijemci su imali 2 spaljena kamiona i preko 30 mrtvih i ranjenih iz pravca Gračaca. Svejedno Nijemci su imali 2 »šaraca«, 2 pištolja, 10 pušaka i 300 metaka. Naši su izgubili 1 borca, a imali su 6 ranjenih.

Istodobno napadnutoj koloni u Zrmanjskom klanecu stizalo je kamionima pojačanje od oko 200 vojnika iz pravca Knina. I ova kolona je napadnuta blizu Prevjese od jednog voda Kninskog partizanskog odreda, koji se je našao tu na osiguranju. Poslije kraće borbe s Nijemcima, kojima je nanio gubitak od 2 mrtva i 5 ranjenih, ovaj vod se čitav povukao.

— Ona ista njemačka kolona, koja je u Zrmanjskom klanecu imala borbu s trećim bataljonom Sjeverodalmatinske grupe, upala je u novu zasjedu kod Malovana, koju su postavili bataljoni Kninske brigade. Neprijatelj je doživio novi gubitak od 15 mrtvih i većeg broja ranjenih. Partizani su imali 1 mrtvog i 1 ranjenog borca.

(Nastavit će se)

RADNICI I KULTURA

Sibenik se u poslijeratnom periodu razvio u jak industrijski centar. Povećao se i broj radnika od kojih su mnogi za stroj došli s oranice. Prema tome velik ih je broj zadržao stare navike, tim više što ih nekoliko tisuća i danas putuje na relaciji selo — tvornica — i natrag. O prihvaćanju kulturnih navika u takvim slučajevima, naravno, u pravom smislu i ne može biti govora. Ne misli se kazati da ti radnici nisu poprimili drukčija gledanja od onih koji su i dalje ostali na njivi, ali, iskreno govoreći, baš velikih kvaliteta promjena i nije bilo.

Ako se složimo s tom konstatacijom onda je i razumljivo da našim prosječnom radniku još uvijek treba približavati kulturu. Način za to, čini nam se, ima podosta, ali na njih kao da se zabravilo. Istina, i ti putovi nisu bez poteškoća, ima prepreka u tom nastojanju, ali je zadatak takve naravi da ne trpi nikako oklijevanje.

A što učiniti u tom pravcu? Jedan primjer svakako treba spomenuti. To je nedavno gostovanje »Kola« u tvorničkim halama Crnice i Ražina. Koncert što ga je dala »Kolo« naišao je na oduševljen prijem svih radnika. Jer, možda je toga dana po prvi put dobar dio naših radnih ljudi prisustvovao jednom koncertu. Taj slučaj, vjerujemo, pravilan je put da se kultura, konkretno muzika, uistinu približi radniku. Vjerujemo da je to najjednostavniji i najlakši put.

Onda još nešto. U pitanju je knjiga. Radnici, općenito govoreći, malo čitaju. U gradske biblioteke ih je učlanjeno veoma malo. To, istina, ne mora mnogo značiti. Jer, i u onim kolektivima koji posjeduju bilo kakvu biblioteku knjižni fond je siromašan, pretežno su to knjige koje ne mogu iz objektivnijih razloga zainteresirati radnika. Pored toga, novih se knjiga malo i nabavlja. A nekim poduzećima, zapravo većini, ne bi bio velik izdatak da nekoliko stotina tisuća dinara odvoje i za obnovu svojih biblioteka. Onda, moglo bi se u nekim poduzećima, bar većim, prirediti izložbe knjiga, upriličiti predavanja i tome slično. No, kada je u pitanju knjiga, mislimo da bi se još nešto moglo uraditi. Riječ je, naime, o tome da bi sibienska Narodna biblioteka mogla povremeno zalaziti i u radne organizacije i tamo, na licu mjesta, radnicima nuditi knjige za čitanje, ne čekati da sami oni potraže štivo. O tome bi svakako trebalo promisliti, i trebalo bi nešto uraditi. Da bi se u toj akciji imalo uspjeha svjedoče i rezultati što su ih slične biblioteke postigle u nekim drugim gradovima. One su, naime, isto tako izvjesno vrijeme obilazile radne organizacije i vršile propogandu knjige. U početku odaziv i nije bio naročit, ali je u dana u dan stanje bivalo sve bolje, dok se nije došlo do onog prelomnog i dugo čekano trenutka da su radnici sami počeli u velikom broju dolaziti u biblioteke i tražiti knjige.

Sve bi se to moglo uraditi i bez sumnje bi bilo uspjeha samo to pitanje već jednom treba staviti na dnevni red. O tome bi trebale raspravljati i sve društveno-političke organizacije u radnim kolektivima. One bi, uz sibienske kulturno-prosvjetne institucije, trebale biti inicijator tog posla, poradići na zadatku od koga i proizvodnja i svakodnevni rad mogu i te kako imati koristi.

U stvari, ovaj tek natuknuti problem, po našem mišljenju samim je zrio za konkretnu diskusiju. (ir)

Medu nama

VIDILICE

Sjećam se, jednom kad sam se vraćao brodom iz Zadra, dva čovjeka su razgovarala: — Neobično lijep grad... — Samo je šteta što nema oankend s visine da se promatra panoramu grada... — Ovaj razgovor slušao sam povodavno, ali ga nisam zaboravio naročito zbog toga što im imamo

u našem gradu otkuda da gledamo panoramu. S triju tvrđava i Vidilice vidik je širok i prebogati punoćom sadržaja. U mnogobrojnim gradovima »vidilice« se, naročito iz turističkih razloga, lijepo izgrađuju, sa klupama, ogradama, po mogućnosti i s nekom kavanicom... — Istina, naša tvrđava Subićevac lijepo je uređena i ima i klupe i gostionicu... Ali zato

treba pogledati već od nekoliko godina unazad porušenu ogradu Vidilice (Belvedera). O tome se svojevremeno i pisalo, ali svejedno, kasnije su čak i klupe razbijene i umjesto da se čovjek ugodno odmori i nauživa posmatrajući grad, naročito noću, mora bježati odmah nazad jer će mu dijete pasti niz strme litice. Slična je situacija i u podnožju tvrđava sv. Ane, a tvrđava sv. Ivana ostala je posve po strani i gotovo zaboravljena. Zbilja šteta jer je gosti, i domaći i strani, rado penju na tvrđave i vidilice i žele da što više uspomena ponese iz našeg lijepog grada.

SLIJEPA STARICA

Znaju je i mnogi odavna su se navikli na nju. Svakoga dana iz Docca ide laganim korakom prema gradu. Obično nosi neku torbicu, rukama lagano dodiruje zid i tako se orijentira. Slijepe starice ponekad zatraži od nekoga da joj pomogne, ali rijetko. U svakom slučaju, neobično je ugodno sresti mališana kako pomaže staroj baki, ali se mogu vidjeti i drugačije scene...

Prošle subote, na primjer, starica je upravo počela da se penje stepeništem kod katedrale, a prodavačica »bobisovih« sladoleda pritrčala joj i počela je zadirkivati. Kada bi starica pošla uza stepenice, ona bi je potegla za haljinu ili za ruku, Starici je to dosadilo, izvadila je neki lončić i htjela se njime obraniti... Sa strane sve je to promatralo više naših sugrađana i smijali su se...

Kada se starica popela i uputila katedrali s ispruženom rukom, neki mladi čovjek koji je tada prolazio, nekoliko puta je uzastopce povikao: »Vatra!... Vatra! Starica bi se svaki put trglala i zastala, pa produživala dalje.

Čini mi se da ovaj »sličici« nije potreban nikakav komentar.

PREUREĐENJE PROSTORIJE MUZEJA GRADA SIBENIKA

Muzej grada Sibenika je, nakon preseljenja Naučne biblioteke u donje prostorije Kneževih palače, uspio bar djelomično povećati svoj »životni prostor«. Međutim, za kompletnu postavu zbirki Muzeju bi bilo neophodno još nekoliko prostorija i, naravno, odgovarajuća financijska sredstva. Pa ipak, izvjesnim personalnim uštedama, muzealci su uspjeli renovirati svoje dosadašnje prostorije, koje su sada dobile estetski izgled.

— b —

već ranije imali prilike da vide ovaj ansambl.

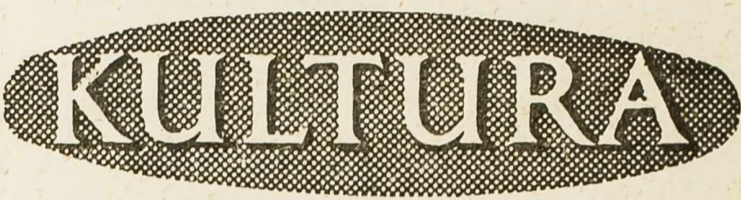
Od plesova koje »Lado« do sada nije izvodio u Sibeniku, publici su se osobito svrdjela tri plesa Vlaha koji žive u okolici Zaječara u invencioznoj koreografskoj i muzičkoj obradi prof. Zvonka Ljevakovića.

I ovom prigodom došle su do izražaja poznate osobine ovoga ansambla savršena sinhronizacija pokreta plesača i plesačica, virtuozna tehnika nogu (Bunjevačko kolo), izvanredne glasovne kvalitete zbora (Ladarke), kao i bogate narodne nošnje koje su u

većini slučajeva originalne. Te osobine ansambla manifestirale su se više prilikom drugog nastupa u dvorani Doma JNA, zahvaljujući boljoj akustici zatvorenog prostora, kao i svježijim pokretima plesača i plesačica, koji su prvog dana bili očito premoreni od napornog putovanja.

Na kraju posebno podvlačimo da osnovna vrijednost »Lada« proizlazi iz činjenice što se ovaj ansambl u oblikovanju tačaka svog programa nastoji pridržavati izvornog folklora ne stilizirajući ga da bi postao atraktivniji.

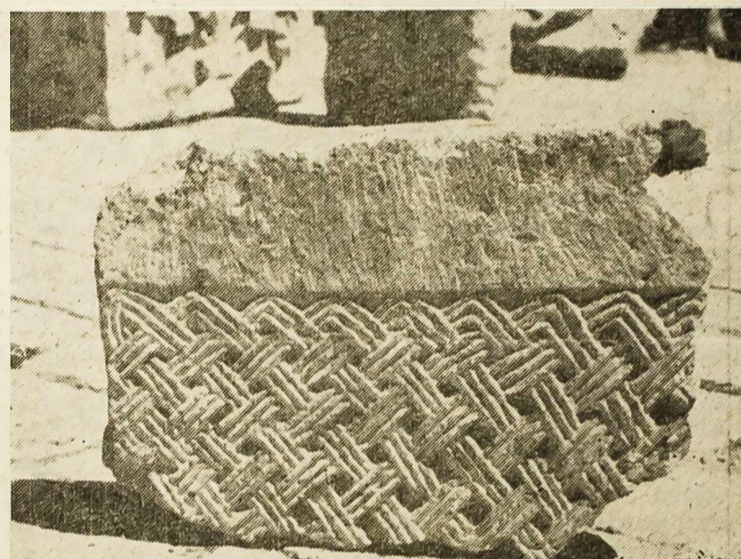
M. Livaković

Vrijedni spomenici

U lapidariju Muzeja grada Sibenika pohranjeno je nekoliko stotina kamenih spomenika što su pronađeni na raznim mjestima u sibienskoj komunici. Smješteni u atriju Kneževih palače oni su dragocjeno vrelo za izučavanje povijesti ovog kraja, a u isto vrijeme i zanimljivi eksponati za građane stoljetnog Krešimirova grada i turiste što ga pohode.

na bunara Kneževih palače, zatim arhitektonski fragmenti iz sibienske okolice, a na otvorenom prostoru poredano je i preko trideset grbova sibienskih plemićkih obitelji. Vrijedno je također napomenuti da je ovdje smješten i velik broj staro-hrvatskih spomenika, uz velik broj drugih eksponata koje ovdje nismo spomenuli. (B)

Starohrvatski pletar iz Donjeg Polja

Iako svi spomenici nemaju istu vrijednost, dobar ih broj svjedoči o historijskim promjenama što su ih doživjeli naši krajevi od vremena Ilira pa do devetnaestog stoljeća. Po mišljenju upućenih najinteresantniji su ilirski - rimski nadgrobni spomenici sa Ridera. Kako je poznato Rimljani su u naše krajeve nahrupili u 9. godini ove ere. Ti nadgrobni spomenici su od izuzetne naučne važnosti zbog toga su se na njima očuvala stara narodna ilirska imena.

Jedan od interesantnih eksponata što se čuvaju u lapidariju jest rimski nadgrobni spomenik iz srednjeg vijeka upotrebljen kao oltarna pregrada, s tim što su suvremenici dodali s gornje površine uklesali pletar, a klesar je s druge strane stavio svoj potpis Bartolo.

Interesantna je također i gruba kamena ploča sa crtarinom za koju su stručnjaci u nedoumici što predstavljala i iz kojeg je vremena. Naime, moglo bi se dogoditi da je taj spomenik nastao mnogo kasnije, ali se može pretpostavljati, da datira još odavno prije, možda čak i iz prethistorijskog perioda.

Vrijedno je spomenuti i tjo reljefa Trčkog konjanika, što je jedini primjerak te vrste pronađen u jugo - zapadnim dijelovima naše zemlje. Pored toga, zanimljiv je i reljef keltke boginje Epone, zaštitnice konja i tegleće stoke, koji je pronađen u Koprnu.

U lapidariju je također smješten velik broj rimskih žrtvenika i veoma interesantna kru-

Sindikalna biblioteka

Cesto se dešava u našem gradu da daci ili građani uopće, obidu sve moguće biblioteke i ne nadu ono što im odgovara. Ponekom treba literatura za diplomatski rad, ponekom zabavni roman. A kada te stvari ljudi traže, onda isključivo navraćaju u Gradsku ili Naučnu biblioteku. Neki se sjete i biblioteke Doma JNA. Kad nadu što im treba, to im izgleda nekako posve normalno, ali kada im bibliotekar odmahne glavom i kaže »Zao mi je, ali nemamo«, onda se svi ljute i navode prutorazloge. Rijetko se koji sjeti da upita kolika sredstva biblioteke utroše za obnavljanje i povećanje književnog fonda.

Ali i pored svega toga, knjiga se u našem gradu ipak može naći. Eto, na primjer, u zgradi bivšeg kotara na drugom katu u jednoj simpatičnoj prostoriji svake srijede i subote bibliotekarka čeka svoje redovne posjetioce, članove Sindikalne biblioteke. Ova biblioteka postoji već poduzeće, ali to možda nije toliko značajno. Značajnija je činjenica da ona iz godine u godinu raspoložbe sve većim brojem knjiga i to upravo onim najtraženijim.

Kada smo posljednji put navraćali u biblioteku, kao i obično naišli smo na stalna nasmišanu i uvijek uslužnu drugaricu Anitu Miletu. Kada joj netko zatraži knjigu, ona riješko kada gleda u katalog. To joj nije ni potrebno, jer skoro napamet zna sve naslove i autore poredane na visokim policama. Kako ona kaže, biblioteka sada raspoložbe sa preko 4500 knjiga i treba iskreno priznati da to nije malo. Od tog broja najviše otpada na domaće autore i to pretežno suvremene. Ali treba naglasiti svakako da se tu mogu naći i najvrednije stranice i iz svjetske književnosti uopće. Biblioteka i nema baš naročito mnogo članova, brojka se sada kreće oko 300, ali se sve više novih lica pojavljuje u posljednje vrijeme. Stalni članovi su pretežno radnici i službenici, ali ima i daka.

Brigu o biblioteci vodi Općinsko sindikalno vijeće koje svake godine izdvaja pozamašnu svotu za nabavku novih knjiga. Tako je, na primjer, prošle godine za nabavku knjiga osigurano 350.000 dinara. Ove godine iz objektivnih razloga biblioteci je dodijeljeno svega 150.000, ali se ipak i za tu sumu može nabaviti preko 150 vrednijih izdanja. — mi —

Zlatni kadilak

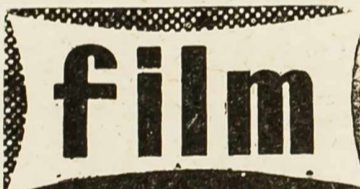
AMERIČKI FILM. REŽIJA: RICHARD QUINN

Film posvećen malim akcionerima, brojnim malim ljudima Amerike, koji svojim skromnim ušteđevinama kupuju akcije velikih poduzeća, često svega njihov milijunti dio i time sebi stvaraju iluziju da sudjeluju u velikim poslovima, a nisu svjesni toga da na njihov račun drugi prave velike poslove i ostvaruju velike zarade. Naravno, film ne smijemo uzeti doslovce, ponešta je u njemu i malo pretjerano, karikirano, a teško nam je vjerovati i u mogućnosti onakvog svršetka, ali radi se o kome dijel, a komični efekt se najčešće i postiže baš pretjeranošću. Duhovitost je prilično, a sve je napravljeno sasvim lijepo i prijatno. Ugodan je bio i ponovni susret s Judy Holliday, koja nas je prije više godina oduševila nezaboravnim ulogom u filmu »Jučer rođena«, za koju je dobila i »Oscar«. Mali akcioneri, koji su gledali ovaj film, sigurno su dobili jednu iluziju više.

Zvijezde noći

TALIJSKI FILM. REŽIJA: LUIGI VANZI

Počeo je Blasetti s »Evroćom noću«, da bi i drugi, koristeći se njegovom idejom i podstaknuti njegovim uspjehom, pokušali da naprave nešto slično. Dovoljno je izvršiti dobru selekciju iz raznih noćnih zabavišta, tačke programa, makar bez veze jedna s drugom, povezati jednom idejom, nastojati da tekst kojim su popraćene bude što duhovitiji i film je tu, film kojem je komercijalni uspjeh osiguran. Uostalom, zašto se gledaocima ne bi svidio dobar izbor iz programa noćnih zabavišta Evrope, Amerike ili čitavog svijeta prikazan u živom koloru i na širo-

kom platnu. A »Zvijezde noći« nisu doduše toliko uspjele kao Blasettijev uzor, ali po jedinim tačkama, koje inače nikad ne bismo imali prilike da vidimo, divimo se, sve skupa je sasvim zabavno i ne možemo se potuziti da nismo dobro proveli večer.

Priča o optici

AMERIČKI FILM. REŽIJA: FRED ZINEMANN

Oni isti »puritanci« koji, recimo, »Zvijezdama noći«, skraćuju scene striptiza i tako čuvaju čednost i moral naših gledalaca, sasvim su ravnodušno propustili, en masse, ovu duboko religioznu priču, koja od početka do kraja propovijeda nešto što je suprotno gledanjima ne samo naših građana nego i svakog savremenog čovjeka bilo koje zajednice. Strpljivo smo podnosili gotovo trosatno maltretiranje religiozno - mističnim obredima u nadi da će se ipak dogoditi nešto što će razbiti svo ono anahronističko bajanje, pokazati besmislenost nepridrodnog života asketskog odricanja, te u našim očima rehabilitirati barem one koji su nam ga ser varami. Međutim, sve ostaje čvrsto na početnim pozicijama i može da služi kao propagandno sredstvo u rukama najekskluzivnijih i najrigoroznijih vjerskih redova. A što tek da kažemo za onu kolonijalnu idilu u Kongu, kojoj bi svoj blagoslov mogli slobodno dati i najzadrtiji kolonijalisti? Teško je zaista dokučiti mudrost onih koji stvaraju i onih koji odobravaju naš filmski program.

— b —

Premijera filma „Opasni put“ režisera Mate Relje

Naš sugrađanin, Mate Relja, predstavio nam se kao filmski režiser jugoslavenskom premijerom filma »Kota 905« u Sibeniku. Dolazeći prije tri godina na prvu premijeru svog prvog filma, Mate Relja je došao ne samo izraziti poštovanje prema svom mjestu, već i oslušnuti publiku, čije se reagiranje svelo na veoma povoljnu ocjenu, a interes za film postigao dosad nepotućeni rekord u Sibeniku u odnosu na broj gledalaca.

U drugoj polovini ovog tjedna evo nam režisera Relje sa svojim novim djelom »Opasni put«, doduše sa priličnim zakašnjenjem od premijera u februaru, ali zato za dvije nagrade: međunarodna »Zlatni lav« za djecu i domaća »Kekec« sa pulskog festivala ove godine.

Autor nas je u kratkom razgovoru informirao, da su oba ova priznanja veoma laskava, ali da »Opasni put« neopravdano svr-pasni put« već igrao.

PODOBOR MATICE HRVATSKE U SIBENIKU TISKAO PRVU KNJIGU

Sibenski Pododbor Matice hrvatske zacrtao je planom svoga rada i izdavačku djelatnost. Do realizacije te zamisli već je došlo. Naime, nedavno je izašla iz tiska knjiga prof. Ante Šupuka o slavnom Sibenčaninu Jurju Šizgoriću. Za tu knjigu, prema knjižarskim informacijama, u našem gradu vlada velik interes. Taj naučni rad prof. Šupuka tiskan je na oko sedamdeset stranica srednjeg formata, a može se nabaviti u šibenskoj knjižari uz cijenu od dvije stotine dinara.

Ugostiteljstvo, turizam i kadrovi

Nedovoljno stručnih ugostitelja

Na području šibenske komune izradilo se u posljednje vrijeme priličan broj turističkih objekata. To je nametnulo potrebu uključivanja većeg broja novih ljudi u ugostiteljsku privredu. Međutim tu se nalazi na velike teškoće. Činjenica je, naime, da se uza sve to u posljednje vrijeme osjeća osipanje stručnih kadrova u ppčejugoslavenskim razmjerima, dok je tempo uključivanja mladih ljudi kroz ugostiteljske škole nezadovoljavajuće.

Gdje tome tražiti uzroke?

Čini se da i sezonski karakter poslovanja utječe na tu činjenicu, jer takvo poslovanje stvara određena nesigurnost zaposlenja. Do sada se nisu pronašle adekvatne mogućnosti za neki kompenzacioni rad izvan sezone, jer bi takvi poslovi zahtijevali dvostruku kvalifikaciju ili obavljavanje drugih poslova u svojstvu nekvalificiranog radnika sa odgovarajućim primanjima. Treba isto tako imati na umu da većina poduzeća nije u stanju da zadrži preko cijele godine sav potreban kvalificirani kadar, a da one bez kvalifikacija i ne spominjemo, a oni koji ostaju u stalnom radnom odnosu ne mogu osigurati lične dohodke na nivou drugih privrednih organizacija. Naime, u Jugoslaviji osobe zaposlene u ugostiteljstvu, ne računajući poljoprivredu gdje je zaposlena uglavnom nekvalificirana radna snaga, imaju najniža lična primanja.

Međutim, dio istine leži i na drugoj strani, u samim shvaćanjima ugostiteljskih radnika. Jednom riječju, u tome koliko oni zaista nastoje da se ti problemi otklone. Pored ostalog, uz solidnije, ekonomičnije i suvremenije poslovanje, uz odbacivanja bašta nepotrebno zaposlenih izvjesne uštede bi zacijelo bile moguće. Ugostitelji vele da na stvaranje većeg, zapravo manjeg, dohodka utječu porast cijena vanjskih usluga i materijala, što je već konstantno nekoliko godina, dok su, kako vele, cijene usluga ostale iste. Koliko u tome ima istine nije na nama da utvrđujemo, ali činjenicu da naše ugostiteljstvo, posebno šibensko, os-

kudijeva stručnim kadrom nije potrebno potkrijepljivati, jer smo se i sami u to nebrojeno puta uvjerali. Pa kada je to tako, a i ugostiteljsko-turistički radnici su spremni da se s tim slože, zbilja bi bilo potrebno da se bar u granicama komune iznađe neka solucija koja bi pospiješila povećanje stručnih kadrova u našem ugostiteljstvu. To bi trebao biti prijeki zadatak. Jer, i u buduću, koliko nam je poznato, na području šibenske komune izgrađivat će se novi turistički objekti, a ni u ovim sadašnjim nema ni približno dovoljno kvalificiranog kadra. Da li su šibenska ugostiteljska poduzeća u stanju da u raznim ugostiteljskim školama osposobe veći broj mladih ljudi, pitanje je u koje nećemo ulaziti, ali da je i to jedna, zapravo najbolja mogućnost eliminiranja akutne deficitarnosti stručnih ugostitelja ne treba ni govoriti.

U toj čitavoj ugostiteljskoj temi ima, izgleda, i nekih nelogičnosti. Na primjer: dok se sezonsko ugostiteljstvo još uvijek nalazi u nepovoljnijem položaju od raznih izvoznika, dotle se jednako tretira kao i ostali u pitanjima koja se nepovoljno odražavaju. Najizrazitiji primjer je za te obaveze pravljenja periodičnih obračuna, unatoč toga što sezonsko ugostiteljstvo uopće ne

posluje u prvom tromjesečju, a u drugom pokazuje obavezan gubitak, u trećem nerealanu dobit itd. A to, kako upućeni vele, često stvara prepreku za postavljene stimulatívne oblike unutarnje raspodjele.

Istinu govoreći, jedan dio ugostiteljskih radnika povećava svoja mjesečna primanja (uglavnom u sezoni) i napojnicama. To su u prvom redu konobari. Ali ta »materijalna stimulacija« nije legalna i ona, u krajnoj liniji, ponizuje čovjeka. Međutim, kada bi se uspjelo i u ugostiteljstvu, apstrahirajući ovog trenutka sve njegove »krive vode«, provesti valjanu stimulaciju, vjerujemo da bi se i pitanje stručnih kadrova brže i lakše moglo riješiti. A oni su, da ponovimo, nepohodni i bez njih će naše ugostiteljstvo biti još dugo vremena nesuvremeno i prema tome nesposobno da odgovori zadacima što se pred njega postavljaju.

A koji put izabrati da bi se odstranile boljke što muče i spustavaju tu granu privredne djelatnosti, stvar je ugostiteljskih radnika i društvenih foruma. (ir)

Restoran »Dubravka

Služba sanitarne inspekcije

Naši sanitarci nisu omiljeni

Služba sanitarne inspekcije šibenske komune po prirodi svoga posla »ratuje« s mnogim privrednim organizacijama, ustanovama i pojedincima. Rezultat toga je i činjenica da sanitarci nisu omiljeni. A čini nam se da upravo na toj konstataciji treba tražiti sve ono što su do sada ljudi te općinske službe uradili da bi se svi mi, građani, osjećali bezbrižnije. Da nije sanitarnih organa možda bi više puta život mnogih od nas došao u pitanje. Jer opasnost vrebala na svakom koraku, čak i u onim, kako ih neki nazivaju »sitnicama«, kao što su nečistoća mesarskih stolova, nebriga o namirnicama koja je popratna pojava izvjesnog dijela radnika u prodavaonicama prehrambene robe itd. Međutim, taj nadzor sanitaraca nailazi na nerazumijevanje i otpor upravo onih lica koja jesu ili bi mogla biti kriva za mnoge neadekvatne što građane čekaju ako . . .

Odatle ćemo, eto, i poći. Jer, duga je lista objekata što ih službenici Odsjeka sanitarne inspekcije šibenske komune moraju obići.

Suzbijanje zaraznih bolesti

Poznat je prošle godine u Vodicama je bilo prilično slučajeva oboljenja od trbušnog tifusa. Da bi se takvi slučajevi izbjegli sanitarna inspekcija je već na početku ove godine dala nalog da se u centralnom vodoopskrbnom objektu u Vodicama montira klorinator. To je i učinjeno. Pored toga, stalnim odmaralištima u Vodicama a njih je nekoliko naredeno je da montiraju odgovarajuće uređaje za higijensko vadeenje vode, kao i da nabave odgovarajuće klorinatore. Do zagađenja vode došlo je i u Šibeniku u toku siječnja ove godine. Sanitarci su odmah intervenirali da se poveća količina klora u vodi, jer je to bio period kiša, kada, sasvim razumljivo, postoji veća mogućnost zagađenja pitke vode.

Zarazni bolesnici uz namirnice

Da nije sanitaraca i to bi duže potrajalo. Naime, oni su četiri puta intervenirali kod osoba koje prodaje živežne namirnice, a prodavači su, kako je utvrđeno, bili kliconoše. Uz to inspekcija je naredila i obavezno ambulantno biječenje 120 osoba koje imaju crijevne parazite, a rade sa živežnim namirnicama. Vrijedno je također spomenuti da su šibenski sanitarci u toku ljeta poduzeli prskanje insekticidima protiv muha svih turističkih mjesta na našem području, a do sada su vršene i manje asanacije dubrišta, staja i tome slično.

Trgovci i pokvarena roba

Trgovinske prodavaonice veoma su česta »meta« sanitaraca. To radnicima u trgovini ponekad »ide na živce«, ali da ih ne bi trebali gubiti već liječiti uvjerit će nas i nekoliko podataka što ćemo ih ovdje navesti. Riječ je,

»čistu« domenu njihova rada, još uvijek postoji problem pregleda živine prije klanja i mesa nakon klanja. U tom pogledu situacija u potpunosti zadovoljava jedino u Šibeniku i djelomično u Vodicama.

To smo, eto, zabilježili. Međutim, posao sanitaraca je obiman i sasvim je razumljivo da je ponešto i izostalo. O tome jednom drugom prilikom. (B)

Gosti o nama

Obilne kiše što su ovih dana natopile žednu zemlju najavile su skoriji prestanak rada« ove naše redovne turističke rubrike. Jer, ljeta nam izmiče. Pa, eto, na tom izmaku u svojim zapažanjima na boravku u Šibeniku govore vam tri gosta.

DANILO MRACEVIC, Titograd:

Vidite, kiša pada, i ne preostaje mi ništa drugo nego da svoj dan boravka u vašem gradu provedem za kafanskim stolom. Ste! No, nadam se, proći će i ovo. Pa kada smo već tu, u kafani, vidite koliko obojica čekamo tu crnu kafu. Mnogo brate, da čovjeku dosadi. Iстина, i kod nas ovoga ima. Sinoć sam posjetio jedno vaše kino, pa me začudi u toku predstave prasak — jedan, pa nakon desetak minuta drugi. Sigurno neki dječaci »škartoće« pucali, šta li. A, eto, kod mene je bio jedan službenik kina, ali niti da se okrene. Valjda čovjek naviko, šta li? Inače bome lijepo kino, nema šta.

JOSIP BEROS, Karlobag:

Pa vaša je katedrala divna. Da se u Šibeniku ništa drugo i ne vidi — dosta. Razgledao sam je dva sata. A nisam neki stručnjak, službenik sam, ali vidim što ne vidoh. Vjerujte, krasno nešto. No, kad zapitah ima li možda neki prospekt tog objekta, rekoste mi — nema. Istog čovjeka sam pitao i za dobar vodič kroz

sličice

U jednoj šibenskoj prodavaonici tekstila prodavačica nas je, dok smo se još nalazili na vratima, sasvim pristojno pozdravila. Tražili smo određeni artikl, nagleđali se, ali ipak ništa nismo kupili. Jednostavno, nije nam se ništa sviđjelo. Po odlasku, prodavačica nas je opet ljubazno pozdravila.

Istog predvečerja u jednoj prodavaonici u istoj ulici, pri ulasku (nije bilo mnogo kupaca, a prodavačica je nekoliko) nismo čuli riječ pozdrava. A tu smo baš i našli artikl što smo ga tražili. Umotali su nam ga, naplatili, ali one sasvim obične riječi pozdrava nije bilo!

Scena u našem lijepom perivoju. Na klupama posjedali gosti i naši domaći ljudi. Na jednoj klupi dva dječaka. Razgovaraju, smiju se. Velimo, sve su klupe zauzete. Prilazi starica i starac. Htjeli bi malo otpočiniti. Nekako kao da se ustručavaju sjesti pokraj dječaka. Međutim, oni su se nešto dogovorili, ustali sa klupe, uputili riječi koje nisam čuo starim osobama, pokazali im na klupu i udaljili se.

Na katedrali prolaznik može vidjeti razna imena i crteže ispisana i ucrtana kredom. I nepristojne riječi. Ponekad to sve tako stoji i po nekoliko dana. Tko to piše znamo već i na te dječje »nestašluke« kao da smo navikli. Međutim, svjedok sam slučaja da je jedan dječčić u prisustvu svojih roditelja šarao zid katedrale. Oni mu nisu rekli ni jednu jedinu riječ!

Sibenik, a on opet kaže — nema. Zašto to? Pa što, ljudi, radite?! I mala mjesta tiskaju prospekte, a vi . . . čudim se. Ima dosta vremena do idućeg ljeta, uradite nešto.

ZORAN PAVICIC, Novi Sad:

Lijep je Šibenik. Ovdje sam tek dva dana ali mi je žao što sam toliko ostao u Splitu. Ovdje ima više mira. A to mi treba. Mi stariji ne volimo buku. Vidite, moja kćerka ne dijeli to mišljenje. Pa ni moja drugarica. Ali ja . . . Već prvog dana susreo sam jednog postarijeg vašeg građanina. Uz čašu piva popričasmoo se. Jutros smo se vozili barkom sve do Jadrje. Dobar neki čovjek. I večeraš ćemo se naći pred hotelom »Jadran«. Poslije toga, možda, krenemo i na ribe. Ja, znate, nikada nisam bio na ribarenju.

gradske vijesti

MATIČNI URED

RODENI

Davor, Ive i Marije Vukušić; Ivan, Ivana i Marije Margetić; Dražan, Ante i Milanke Krnić; Anđelko, Nikole i Milke Silov; Svetislav, Stipana i Milke Lugočić; Ivan, Steve i Draginja Batrlj; Jerka, Josipa i Nade Piler; Branka, Ljubisava i Marice Tihotić; Miroslav, Tomislava i Jasminire Bašić; Dragan, Slobodana i Milene Pulić; Radmila, Ivane i Kate Erceg; Snježana, Marije Kovačević; Elina, Miljenka i Križanke Perković; Mirko, Ilije i Jake Kisić.

VJENČANI

Skubić Alojziji, oficir JRM — rčić Marija, služb.; Huljev Ante, zemlj. — Pancirov Ljiljana, domaćica i Popović Marko, mehaničar — Vukušić Nada, med. sestra

UMRLI

Gašparović Kata rod. Piližović, stara 86 god.; Dulibić Zorka rod. Slavica, stara 61 god.; Knežević Miloš pok. Mirke, star 68 god.; Dulibić Josko, star 61 god. i Galauz Božo pok. Ivana, star 66 godina.

KINEMATOGRAFI

ESLA«: premijera njemačkog filma — I TO SE ZOVE ŽIVOT — (do 4. IX)
Premijera talijanskog filma — SMRT DOLAZI IZ SVEMIRA — (5. i 6. IX)
Premijera francuskog filma — LOLA — (od 7. do 10. IX)
0. APRILA«: premijera američkog filma — PRICA O OPATICI — (do 5. IX)
Premijera domaćeg filma — OPASAN PUT — (6. do 9. IX)

MALI OGLASNIK

Traži se ozbiljna ženske osoba čuvanje djeteta od 7 do 14 ti.
Obratiti se redakciji lista.

Pisma uredništvu

Primitivizam u zdravstvu

Da, upravo to. Dovoljno je samo pogledati zidove stepeništa i čekaonice Dispanzera za školsku djecu i omladinu šibenskog Medicinskog centra, pa da čovjek pocrveni od stida. Zidovi su potpuno ispunjeni raznim pornografskim crtežima i nepristojnim izrazima. Neki crteži su čak duboko urezani u malter.

I vjerovali ili ne, na tim zidovima stoje »ukrasi« više od godinu dana! Iako je na taj primitivizam skrenuta pažnja odgovornim drugovima u Medicinskom centru, ipak se još nitko nije našao da unese barem malo higijene u tu, po svojoj funkciji, vrlo značajnu zdravstvenu ustanovu. A to je više nego žalosno!

Što da se kaže o sektorskoj ambulanti na Baldekinu? Ta zdravstvena ustanova svojim općim izgledom više bi odgovarala jednoj zapuštenoj i nehigijenskoj šupi.

Zajednica daje velika sredstva za zdravstvenu zaštitu, pa vjerujem da je uprava Medicinskog centra bila u stanju da uvede više reda i čistoće u navedene zdravstvene ustanove. Čini se, međutim, da je u ovom slučaju nedostajalo dobre volje i zalaganja u prvom redu drugova iz zdravstva.

I još nešto. Ako po izgledu tih zdravstvenih prostorija ocijenimo i brigu za zdravlje naše djece i građana, onda se zaista morano zabrinuti. B. B.

Lutajući „pitari“

Na nekoliko mjesta u našem gradu već su duže vremena postavljani vrlo ukusni »pitari« u koje je zasadeni raznobojno cvijeće i čovjeku je sve nekako ugodno vidjeti tako zakićene ulice. Ali dešava se često da ti »pitari« na čudan način počinju mijenjati svoja mjesta. Uveče ostaju na jednom, a sutradan osvanu na drugom mjestu. Ponekad se neki i prevrnu ili se u njemu cvijeće pokida. Tako su naši »pitari« postali lutajući . . . A tko li to njih premješta? možda ćete se upitati. Odgovoriti nije naročito teško: vjerojatno isti oni koji pokazuju svoju i na ogradni gradskog parka. svoju kulturu i na ogradni gradskog parka. — mi —

OGLAS

Građevinsko poduzeće »Vladimir Gortan« Zagreb — Pogon u Zadru, prima u radni odnos 60 građevinskih radnika za gradilište B O K A N J A C kod Zadra.

Plaća po Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodaka poduzeća u iznosu od 76—85 dinara u neto iznosu po satu i terenski dodatak u iznosu od 200 dinara neto dnevno. Radovi se izvode po normi.

Smještaj i hrana za samce osigurana na gradilištu Bokanjac. Zainteresirana lica mogu se javiti svakog radnog dana na gradilištu BOKANJAC između 6 do 14 sati.

Oglašujte u našem listu

FILATELIJA

U emisionom planu Zajednice jugoslavenskih poduzeća PTT saobraćaja došlo je do izmjene: predviđeni niz maraka s reprodukcijama nekih poznatih djela kipara Ivana Meštrovića izlazi u rujnu, a ne kao što je bilo predviđeno, u listopadu. Za rujnu predviđeni niz maraka s likovima naših znamenitih ljudi izaci će tek u studenom.

Kao što je poznato nominala niza »Meštrović« bit će 240 dinara, tj. niz će se sastojati od vrednota nominala 25, 50, 65 i 100 dinara.

Izvan emisionog plana za ovu godinu izaci će marka povodom proslave 20-godišnjice AVNOJ-a. Prikazivat će reprodukciju crteža za prvu marku nove Jugoslavije, koji je 1944. godine na traženje Glavnog štaba NOVJ u Drvaru izradio

Dorđe Andrejević Kun. Od tih maraka otisnuto je pokusno, u štampariji »Borbe« 20 komada od kojih je glavni dio uništen prilikom desanta na Drvar, tako da ovo izdanje nije nikada izašlo. Nominala marke bit će 25 dinara.

Nadalje Zajednica jugoslavenskih poduzeća PTT saobraćaja razmatra mogućnost izdavanja jednog bloka s markama nominala 50 i 100 dinara u spomen 100-godišnjice Crvenog križa. Odluka o tome još nije donesena.

Prispio je veći broj prijedloga za izdavanje maraka povodom zemljotresa u Skoplju. Za sada se ne namjerava izdati nikakvo izdanje maraka povodom ove velike katastrofe.

Nakon poštanskih uprava SSSR-a Njemačke DR i Mađarske, koje su izdale marke povodom leta kozmičkih brodova »Istok 5« i »Istok 6« nova izdanja uz taj događaj izdale su Poljska, Čehoslovačka i Al-

banija. Niz Čehoslovačke sastoji se od maraka nominala 80 helera i 2,80 kruna, a prikazuje svemirske brodove i likove kozmonauta.

Poljski niz ima 3 vrednote, i to 40 i 60 groša i 6,50 zlotu. Na markama su prikazani likovi kozmonauta i svemirski brodovi i dati su podaci o trajanju leta. Novi albanski »svemirski« niz sastoji se od 6 vrednota, a prikazuje likove sve šestorice dosadašnjih kozmonauta Sovjetskog saveza.

Avionski niz maraka Izraela, s prikazima ptica, od kojeg je dosad izašlo 9 vrednota, dopunjen je vrednotom nominala 3 izraelske funte. Svojevremeno je objavljeno da će niz imati ukupno 10 vrednota. Stoga ovo treba da bude zadnja vrednota ovog uspješnog niza maraka, koji će jednako zanimati sabirače avionskih maraka i sabirače faune na markama.

Zanimat će vas

URLIKURAGANA

Čovjek koji je jednom slušao urlik vjetrova i posmatrao pobjesnjelo more nikada više ne može osjećati raniju sigurnost.

Često slušamo o strahovitim uraganima koji pustoše obale Amerike i Azije. Poslije njihove najezde stotine hiljada ljudi ostaju bez krova, hiljade napuštaju svoje domove i bježe u unutrašnjost zemlje, stotine ljudi gube živote, a materijalne štete su neocjenjive. Šta prouzrokuje urgane i kako oni nastaju u Atlanskom oceanu?

Između velikih pasatnih vjetrova sjevernog i južnog Atlantika leži širok pojas koji se prostire preko tropskog mora od Gijane na zapadu, do Afrike na istoku. To je predio gdje vjetrovi prestaju, predio tišine ali ne i mira. Svjetlucavo more koje tu izgleda kao olovo zadržati s vremena na vrijeme pod udarom iznenadnih krahovih oluja ili pljuskova kiše.

U tom predjelu tropsko sunce peče nemilosrdno. Topao zrak se polako penje sa mora u više predjele. U taj prazni vakuum jurne hladni zrak. To kretanje zraka je u početku neprimjetno ali se ono sve više i više osjeća pod utjecajem okretanja zemlje. Zrak počinje sve više da se vrti u krug, u vidu ogromnog lijevka, sa širokim stranom okrenutom nagore. Kada ovi lijevkovi dođu do pasatnih vjetrova ovi ih guraju ka zapadu. U početku brzina nije tako velika, ali se postepeno povećava i uragan je den.

Istina, često se dešava da se ovaj lijevak raspukne pošto je iscrpio svu količinu toplotnog zraka koja mu služi kao »gorivo«.

IZNENADNA PROMJENA

Na obali udaljenoj više hiljada kilometara mijenja se zvuk mora. Laki, brzi ritam valova zamijenjen je težim i sporim udarima. Nebo je vedro, mirno, a sunce sija jasnije nego obično.

Sa lađa sližu izvještaji o padu barometarskog pritiska i povećavanju valova. Slijedećeg jutra visoki valovi se lome o svjetionik na grebenu. Vjetar počinje da puše, ali ne sa mora na kopno, već obratno. Samo to nije onaj uobičajeni vjetar sa kopna suh, pun mirisa prašine. To je težak i vlažan vjetar pun soli i gorskog okusa.

Nebo se zamračuje sve više i sunce polako nestaje u toj tami. Samo s vremena na vrijeme nebo je osvjetljeno neobično jakim narančasto-crvenom svjetlošću. Oblaci se kreću brže tutnjeći kao zvuk udaljenih topova.

Ako je brzina vjetrova veća od 120 kilometara na sat, onda je to uragan.

Ukoliko se ta oluja više približava utoliko se u zraku osjeća sve veća napetost. Udari srca su sve jači i brži. Strah obuzima ljude.

Bura se približava brzinom od oko 250 kilometara na sat (a često i većom). Ogromni lijevak se sada može vidjeti i sa obale. To je crna masa koja se vrti kao čigra. Krupne kapi kiše šibaju more. Vjetar se vraća sa mora kao prethodnica strašnog uragana, ali i brzina vjetrova sada je ogromna.

PAKAO

Bespomoćna zemlja leži na milost i nemilost ovom strahovitom neprijatelju. Drveće kao da traži milost klanja se do zemlje. Ali milosti nema; mnoga drveća su iščupana a osta-

NIKAD SE NE ZABORAVALJA

Jedan čovjek koji je preživio veliki uragan u državi Nova Engleska, u Americi, kaže: »Mada se to desilo 1938. godine još čujem strahoviti urlik uragana, vidim ljuvanje moje dvospratne kuće pod udarima se penje do članaka, koljena, valova i osjećam vodu koja mi pojava, vrata, da bih najzad izgubio dno. I to sve u roku od nekoliko minuta. Imao sam utisak da je zemlja eksplodirala u bezbroj komadića i da je voda pokriva svojim plištom.«

Kada su neke ljude na Kubi, u oblastima koje često posjećuju tajfuni, zapitali kako podnose taj strahoviti urlik i pustoš odgovorili su: »Čim vidimo da se uragan približuje mi se sklonimo na sigurno mjesto i onda se dobro napijemo. Kada se otrijeznimo uragan je već prošao.«

Ovako snažni uragani ne dešavaju se uvijek u istoj oblasti. Uragani koji pustoše istočnu obalu Amerike javljaju se tek od prije 23 godine. To je bio veliki uragan u Novoj Engleskoj, koji smo već spomenuli, onda veliki uragan u 1944. uragani Karol, Egna i Hazel iz 1954. i Koni i Dijana u 1955.

Razumije se da ljude tih oblasti interesira dokle će se pojavljivati uragani. Mnogi meteorolozi vjeruju da je ta oblast pogodna za formiranje uragana zahvaljujući aktivnosti sunčanih pjega. Meteorolozi smatraju da ta aktivnost obično traje oko dvadesetak godina, uskoro se može očekivati prestanak ili bar smanjenje uragana u toj oblasti. A gdje će se onda pojaviti? Na to pitanje meteorolozi ne odgovaraju.

Zanimljivosti

ISPOVIJED JEDNOG DETEKTIVA

U Americi, pored državne policije i javne i tajne, postoje i privatne detektivske kompanije koje vrše usluge koje se od njih zatraže. Ove usluge obavljaju u najvećoj tajnosti.

U jednoj reportaži datoj na televiziji direktor takvog jednog poduzeća dao je slijedeću izjavu:

— U prošloj godini, našoj kompaniji je naloženo od strane 70.000 napuštenih žena da im potražimo muževe, dok je samo 15 muževa tražilo da im potražimo žene.

MESAR — BOLNIČAR

Jedan student medicine nije imao mogućnosti da studira pa je radio razne poslove da bi završio studije. Kod jednog mesara zadržao se malo duže na radu. Sve domaćice iz toga kraja poznavale su ga kao vrljednog i ljubaznog mesara. On je kao mesar radio preko dana a noću kao bolničar u bolnici. I na jednom i na drugom poslu student je bio uvijek u bijeloj bluzi.

Jedne večeri trebalo je da dovede iz bolničke sobe u operacionu salu jednu ženu. Kada je ona ugledala, malo se zamisli pa viknu:

— Bože! Pa ovo je moj mesar!

PUTNIK I SVEČENIK

U kupeu I klase, po nepodnošljivoj vrućini sjedili su, jedan prema drugome građanin i svećenik. Pošto nije mogao da izdrži vrućinu, građanin skide svoj kaput, objesi ga na čiviluk kraj prozora, pogleda svećenika i reče mu:

— Šteta što i vi ne možete učiniti to isto.

Svećenik se nasmije, izade iz kupea i poslije nekoliko trenutaka vrati se u kupe noseći preko ruke lijepo savijene pantalone, pa reče:

— Šteta što i vi ne možete učiniti to isto.

HUMOR

Jedna djevojka je na autobusnoj stanici plakala. Mladic joj pride da je umiri. Kako je ona nastavila i dalje da plače, on je obuhvati rukom i privuče k sebi.

»Sta bih mogao još da pokušam da biste prestali da plačete?« upita on.

»Ništa, odgovori ona jecajući, to je groznica. Ali nastavite svakako sa vašim pokušajima.«

U luksuznom hotelu jedna žena za vrijeme godišnjeg odmora kaže razjareno svome mužu koji čita: »Plaćamo pansion četiri hiljade dnevno a ti... čitaš...«

Druga savezna nogometna liga

Pobjeda efikasnijima

„SIBENIK“ - „SLAVONIJA“ 3:1 (3:1)

REZULTATI III KOLA

Sibenik — Slavonija 3:1, Sparta — Varteks 1:1, Borovo — Zagreb 2:1, Borac — Famos 3:0, Bosna — Sloboda 2:2, Istra — BSK 3:1, Celik — Maribor 1:0, Lokomotiva — Olimpija 1:3.

TABLICA

Celik	3	3	0	0	4:1	6
Sloboda	3	2	1	0	12:8	5
Maribor	3	2	0	1	8:2	4
Zagreb	3	2	0	1	5:2	4
Olimpija	3	2	0	1	6:5	4
Borac	3	2	0	1	8:6	4
Sibenik	3	2	0	1	6:5	4
Istra	3	2	0	1	6:7	4
Borovo	3	1	1	1	6:6	3
BSK	3	1	0	2	7:6	2
Sparta	3	0	2	1	4:6	2
Lokomotiva	3	1	0	2	4:6	2
Famos	3	0	2	1	3:6	2
Varteks	3	0	1	2	2:5	1
Bosna	3	0	1	2	2:10	1
Slavonija	3	0	0	3	3:7	0

PAROVI IV KOLA

Maribor — Sibenik, Varteks — Olimpija, Slavonija — Lokomotiva, BSK — Celik, Sloboda — Istra, Famos — Bosna, Zagreb — Borac, Sparta — Borovo.

Dalmatinska nogometna zona

„JADRAN“ - DOŠK 2:0

Igralište »Jadrana« u Kaštel-Sućurcu. Gledalaca oko 300. Strijelci: Britvić u 25. i Amić u 65. minuti igre. Sudac Kolak (Sinj).

»Jadrana«: L. Biočić — Radanović, Ivković — Bilić, Banić, Soldo — Markov (V. Kesić), Britvić, Milan, Amić, D. Kesić.

DOŠK: Bilić — Hamer, S. Kravar — Duilo, M. Nakić, Kovačević — Bjegović, M. Ožegović (T. Nakić), Čular, B. Kravar, Baica. Prema šansama iz kojih se postiču golovi i za koje se kaže da su bile stopostotne, Došk ni u kojem slučaju nije zaslužio poraz u Kaštel-Sućurcu.

Prvi zgoditak postignut je u 25. minuti igre. »Jadrana« je izveo kornar. Bilić nesigurno intervenira pa mu Britvić glavom izbija loptu i ona odlazi u mrežu.

Došk se ne predaje, stalno napada a još upornije se brani. Duilo je vrlo upotrebljivo nabacio loptu M. Ožegoviću. On ulazi u vratarski prostor, oklijeva i dok se odlučuje na udarac, vratar mu se baca u noge i spašava gol. U oštrm sudaru s vratarom Ožegoviću je slomljena desna noga u potkoljenici. Njega zamjenjuje T. Nakić.

Došk je u jeku terenske nadmoćnosti primio drugi gol iz slobodnog udarca s 30 metara. Realizator je bio Amić.

Momčad iz Drniša imala je šanse u 69. i 85. minuti igre, ali je iskusni vratar domaćih oba puta spretno zadržao oštre udarce Bjegovića i Čulara.

Ovoj fer igri više bi odgovarao neriješen rezultat. Kod »Jadrana« su se istakli Biočić, Banić i Amić, a kod Došk-a M. Nakić i Duilo. Kolak je sudio s greškama.

SIBENIK — JUNAK 3:0 (2:0)

Prošlog četvrtka u Sinju je odigrana prijateljska nogometna utakmica između domaćeg »Junaka« i »Sibenika«. Nakon bolje igre, a naročito u prvom poluvremenu gosti su pobijedili sa 3:0 (2:0). Zgoditke su postigli Parat, Stanišić i Orošnjak. »Sibenik« je na ovoj utakmici isprobao nekoliko mladih igrača, koji su na sinjsku publiku ostavili dobar utisak.

DOŠK — ALUMINIJ 9:0 (3:0)

Posljednji nastup pred početak prvenstva imao je Došk pred svojim gledaocima prošle srijede. Došk je primio u goste ložovačkog »Aluminija« i visoko porazio s rezultatom 9:0 (3:0) (c)

zabilježeno

ČEMU SVE TO?

Nedjeljna utakmica između Sibenika i osječke »Slavonije«. U 37. minuti igre Lončarić, igrač gostiju, prešao je nekoliko obrambenih igrača »Sibenika« i kad je pošao prema Sirkoviću, ovaj mu se bacio u noge. Dok je vratar Sirković imao loptu u rukama, Lončarić ga je sasvim nepotrebno udario nogom u glavu. Na sreću udarac nije bio snažan i vratar »Sibenika« se brzo oporavio i zatim nastavio igru.

Međutim, dok je ležao na zemlji došlo je do međusobne prepirke između igrača jedne i druge ekipe i suca. U jednom trenutku trener domaćih Luštica fizički je napao igrača Lončarića što je izazvalo mučan dojam u gledalištu.

Ovim nesportskim ispadima nije potreban posebni komentar, jer su ga dali sami gledaoci svojim dugotrajnim negodovanjem.

Evo što o tome kaže Mijo Kiš, tehnički referent »Slavonije«:

— Izenadio me nesportski postupak trenera Luštica tim više što ga poznajem kao vrlo fer igrača i istaknutog sportskog radnika. (DK)